

VERTEC.

Izhaja
1. dné v
mesecu
in stoji
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.
Po
pošti:
za celo
leto 2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvo v
žent-
peter-
skem
pred-
mestji
hš. št. 15
v Lju-
bljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 9.

V Ljubljani 1. septembra 1873.

Leto III.

Okamenela dežela.

Popot'val je mladenič že mnogo mnogo let,
Obhodil daljne kraje, že bil je „križemsvet“;
Ko nekega večera nebó se zatemni,
Popotnik mlad v temoti pot pravi izgreši.

Nij vedel kaj početi; k pečini strašnej gré,
Tam hotel je vedriti, in čakati do dné. —
Al komaj vanjo stopi, prestrašno zagermi,
Neznana pa svitloba votlino razsvetli.

„Kaj more tukaj biti; od kod svitloba ta?
Ko zunaj vse je temno? — Pogúm sedaj velja!“ —
Mladenič dalje stopa, začudi se močno,
Kristalne vidi stebre, bliščeče kot srebró.

Čim dalje zdaj koraka, tem lepše se mu zdi,
Do konca jame pride, počitka si želi.
Na kámenu naslonjen, povési zdaj glavó
V podzemeljskej votlini zaspal je prav sladkó.

Al' ko mladenič zjutraj se zopet probudi
Od daleč glas se čuje, ki to-le govori:
„V deželo okam'nelo, mladenič si se vjel,
Ki jo zaradi mene Najvišji je proklél.

In blizu k njemu pride podoba črna vsa,
Na palico operta iz čistega zlatá.
„Mladenič, miren bodi! jaz prosim te lepó,
Deželo okam'nelo ti rešiš zdaj lehko.“

„S to palico po stebru udaril boš trikrát
Deželo okam'nelo boš videl na enkrat.
Pa predno boš to storil, poslušaj dalje me,
Dežela okam'nela kako postala je.“

„Jaz bila sem kraljica; sodila sem ostró,
Nedolžnemu človeku odvzela sem glavó.“
In ko so mi dejali: „Krivično sodiš ti!“
Hotela sem tajiti: „Naj vse okamení;

„Če bil je po nedolžnem jetnik pod meč dejan!“ —
Al' čuj! takój osvete napočil mi je dan.
Se nijsem to izrekla, prestrašno zagermí —
In moja vsa dežela na hip okamení. — — —

„Le kedar bo na grobu nedolžnega stal križ,
Na strani s tem napisom — kar lahko ti storiš —
„*Krivično bil sem sojen, pod brídki meč dejan*“ —
Bo mojega trpljenja ték še le dokončan.

„A zdaj mladenič stóri! jaz prosim prav lepó,
Da rešena dežela okamenela bo.“ —
Mladeníc gre do groba, in križ ko zasadi,
Dežela okam'nela se spet izpremení.

Pastirci spet so pasli, vse bilo je živó,
Obdelovali polje kmetiči so skrbnó;
Kraljica kraljevala tako je kot nekdaj
Dežela okam'nela spet zémeljski je raj.

V spomin pa te dogodbe, križ stavijo visok,
Ki vedno še naznanja, da je pravičen Bog.
Nikdar ne sodi krivo, da Bog ne udari te,
Za razžaljivce svoje mehko imej sercé!

F. Šotina.

Ne pozabi mé.

(Povest iz vojaškega življenja; poslovenil A. Skaloljub.)

Pri 12. peščevem polku v Brodnicaх je bil leta 1809 serežan z imenom Pierre Pitois (Pierr' Pitoa), rojen iz še neolikanega kraja Burgunške dežele z imenom Morvan. Njegovi tovariši so ga imenovali „lomasta“ to je Pierre. Bil je priden vojak, a pri tem, kakor mu so vojaki večkrat rekli, pust kot usnje. Zmirom prvi v ognji (boji) in zadnji iz ognja, imeli so ga za človeka, ki ljubi le dve reči na svetu, namreč: strelni prah in žvižganje strelnih krogelj. Oni ki so ga na bojišči videli, kedar se je z žarečimi očmi in strastnim pogledom podal v ljuti boj, rekli so navadno, da je majhna četa za lomasta le uboga pest. —

Nekega dne je pisal naš prijatelj Pierre list svojemu polkovniku, ter ga prosil, da bi mu dovolil iti domóv k izbolelej materi, da bi jej stregel. Tudi je še pristavil, da je njegov oče osem in sedemdeset let star in hrom, ter ne more ubogej ženi prav nič pomagati.

Obljubil je tudi, da se hoče takój, ko bode mati ozdravela, zopet poverniti k polku.

Kmalu dobi odgovor od polkovnika, da mu ne more dati odpusta, ker se že bliža dan, ko bode treba polku odriniti na bojišče. Tudi za malo dni ne more izpolniti njegove želje.

Pierre Pitois ni hotel nasprotovati, ter je bil tiho.

Čez 14 dni je zopet pisal polkovniku, ter mu naznanil, da mu je mati zaradi žalosti umerla, ker ni videla sina; hotela je namreč kot dobra in ljubeznjiva mati na smertnej postelji še zadnjikrat blagosloviti svojega otroka. Prosil ga je tedaj še enkrat, naj mu dadè odpust vsaj za mesec dni; tudi mu je pisal, da ne sme vedeti vzroka ove njegove prošnje, ker je skrivnost. . . . Še enkrat ga je prav lepo prosil, naj mu vendar izpolni ovo njegovo željo.

Žalibog! drugo pismo je imelo baš tako malo vspeha kakor prvo. Polkovnikov kapitan je povedal Pierru ustno, da je polkovnik prejel njegovo pismo, in mu je zelo težko, da mu je mati umerla, ali njegove prošnje mu vendar ne more privoliti, ker bode polk že jutri moral iz Brodnice oditi.

„Takó,“ vpraša Pierre, „jutri bode moral polk iz Brodnice iti; in kám gre, ako smem vprašati?“

„Na Nemško, moj pridni Pitois. Hočemo se z Nemci bítí. . . To ti je vendar ljubó, kaj ne da? . . . Tú se bodeš boril, moj hrabri mladenič!“

Pierre Pitois ni dal na to nobenega odgovora; bil je zamišljen. Kapitan ga je prijel za roko, in mu rekel: „Kaj ti je? . . . ali si denes mutast? Pravim ti, da se bodeš v osmih dnevih z Nemci tepel in mi za to naznanilo še hvaležen nisi? Morda me ne razumeš?“

„O da, gospod kapitan, umejem vas umejem, in me tudi veseli slišati to novico.“

„Nu, to se mi dopade.“

„Ali ni nikakor mogoče gospod, da bi dobil odpust?“

„Ali si neumen kali? Na odpust misliti zdaj pri takih okoliščinah in pri odhodu na boj!“

„Dà, dà, prav imate, nato še mislil nisem . . . mi moramo v boj . . . se vé pri takih okoliščinah ni mogoče misliti na odpust.“

„To bi bilo tudi neumno!“

„Imate prav gospod . . . vsaj bi bilo res neumno, mislili bi si vojaki, moji tovariši, da sem izgubil pogúm. Nečem iti ne na počitnice, vsaj bode že prišel še čas za to.“

„To je tudi najbolje, kar zdaj misliš.“

Drugega dne je odišel 12 pešcev polk na Nemško, in Pierre Pitois z njimi. Kmalu se je pa slišala novica med vojaki, da je Pierre Pitois pobegnil, ker ga nikjer ni.

Čez dolgo, še le čez 3 mesece, ko si je bil 12 pešcev polk na bojišči pri Vagramu pridobil zmago in veliko slavo, in ko je ravno hotel iti v Brodnice, našli so Pierra žandarji, ter ga peljali nazaj k polku.

Kmalu se je sklicala vojaška sodnija. Pierre Pitois je bil zatožen kot vojaški ubežnik, in to ob času, ko je moral polk iti sovražniku naproti.

Zatožnik je rekel pri sodnji k zatožencu: „Pierre Pitois, ti eden najhrajših vojakov v mojem polku, čigar persa kinčajo zvezde zasluga, ki nisi nikedar še kako kazen zaslužil, ti si se upal polk zapustiti in pobegniti?“ Pač je moral biti zelo važen vzrok tvojega pobéga. Sodnija zahteva, da poveš vzrok, ker bi

te rada, akoravno te ne more oprostiti, vendar blagodušnosti cesarjevej priporočila.“

Na to zatoženec ni ničesar odgovoril nego to: „Jaz sem brez vzroka pobegnil; ako se mi bi še kedaj kaj takega pripetilo, storil bi zopet. Smert sicer zaslužim, ali prosim, da me sodite še poprej.“ — Zopet se oglašé priče: „Pierre Pitois je res pobegnil, to vemo, ali skoraj ne moremo verjeti, da bi bilo res; in zopet druge: „Pierre Pitois je znorel, a norca ne more soditi vojaška sodnija. Ne sme umreti, dajte ga v norišnico!“ Mnogo ni manjkalo, da bi se ne bilo to zgodilo, kajti ni bilo osebe, ki bi bila mogla razumeti, zakaj je Pierre pobegnil.“

Zatoženec je bil pripravljen rad umreti, ker je spoznal svojo pregreho, ter je večkrat ponavljal, da se ne boji smerti. — Po dolgem prevdarjanji vojaške sodnije je bil naposled obsojen k smerti.

Ko mu so brali določeno kazen, ni se pritožil prav nič, nego radostno in pohlevno je poslušal vse in terpel. Drugi, ki se jim je smilil, prosili so, da bi ga pomilostili, pa — zastonj.

Ker je vsak vedel, da Pierre ni brez vzroka pobegnil, a vzrok se vendar ni mogel izvedeti, pustili so ga še 72 ur v temnej ječi, da bi mogel prositi pomiloščenja.

Bilo je o polnoči, in drugi dan bi moral Pierre umreti, da se odpró ječine duri, v katerej je bil Pierre zapert, in mlad častnik se približa k njegovej postelji. Ko ga nekaj časa opazuje, prime ga za rokó in ga izbudi. Pierre izpregleda, ter pravi: „Določena ura je prišla! . . . prišla je, da moram umreti.“ —

„Nè, nè, Pierre,“ mu odgovori častnik, „še ni prišla, ali kmalu bode tukaj.“

„Kaj zahtevate od mene častnik?“

„Pierre, ti me sicer ne poznaš ali jaz poznam tebe. Videl sem te v Slavkovskej bitvi, kako si se hrabro bojeval. Od onega dne, prijatelj, sem zmirom na te pazil in hotel s teboj govoriti, ali ni mi bilo mogoče. Še le denes, ko sem prišel v Brodnice, in ko sem slišal o tvojej pregrehi in sodbi, podal sem se tukaj k tebi. Ker sem z jetniškim čuvajem dobro znan, izprosil sem ga, da me je pustil k tebi v ječo. Pierre! navada je, da kedor se bliža smerti, želi si še kagega prijatelja ali znanca, da mu pové in razodene to, kar ima na serci. Ako tedaj tebi kaka stvar serce teži, Pierre, povej mi! jaz ti hočem biti takov prijatelj. . . .

„Hvala, blagi tovariš,“ odgovori mu kratko Pierre.

„Ali mi nimaš ničesar povedati?“

„Ničesar.“ —

„Kaj! Nobenega pozdravljenja nimaš, da bi ga sporočil svojej sestri, ali svojemu očetu? —

„Sestri? . . . vsaj še nikoli nobene imel nisem.“

„Svojemu očetu.“

„Očeta tudi nimam več. Umerl mi je pred dvema mesecema v mojem naročji.“

„Svojej materi.“

„Svojej materi?“ . . . reče Pierre z žalostnim glasom. „Svojej materi?“ Oh tovariš! ne spominjaj me tega imena, kajti kedar koli slišim to sladko ime, zaboli me sercé in beseda mi zastane na jeziku. Ko bi tudi mogel govoriti o svojej materi, moral bi se“ . . .

„Kaj bi moral?“

„Jokati . . . da da, jokati bi se moral, a jokati ne sme mož, ki je hraber in pogumen, posebno zdaj, ko ima le še nekoliko trenutkov živeti; to bi pač kazalo malo poguma.“

„Ti prehudo sodiš, tovariš; jaz, akoravno imam dovolj poguma, bi se pri spominu na svojo mater vendar ne sramoval jokati!“ . . .

„Ali resnico govoriš?“ reče Pierre, prime častnika za rokó, ter nadaljuje. „Ti si mož, ti si vojak, kajti tebe še ni izpreletela rudečica, kedar si se jokal?“

„Pri spominu na svojo mater? . . . gotovo ne. Ona je dobrovoljna mati, ljubi me neizrekljivo in jaz jo tudi ljubim iz celega serca.“

„Ona te ljubi? ti njo? . . . Tedaj ti hočem povedati vse, kar moje serce teži in čuti; mislim, da se ne bodeš norčeval. Res je, kar si poprej rekel, dragi prijatelj, da je človek vesel, ako najde v smertnej uri serce, ki mu je popolnoma udano. . . Ali me hočeš poslušati? Kaj ne, vsaj se ne bodeš norčeval?“

„O Bog, kaj takega nikedar ne, dragi moj Pierre! Kako bi se mogel norčevati s človekom, kateremu se bliža zadnja ura njegovega življenja!“

„Nu, hočem ti tedaj povedati, da edino, kar sem na svetu ljubil, ljubil sem le eno bitje, in to je . . . moja mati! Ljubil sem jo bolj nego samega sebe: kri, življenje, vse bi bil dal rad za njo. Že kot otrok bil sem ž njo enih misli. Znal sem vse, kar si je ona želela, in ona je poznala tudi vse moje želje. V svojem serci sem jo zmirom nosil, in ona je nosila mojo podobo v svojem. Drugega prijatelja ali znanca nisem nobenega imel; moja mati mi je bila čez vse. Ko sem moral iti pod vojaško zastavo in sem dobil povelje, da moram zapustiti svoj dom, svojo ljubo mater, oh tedaj občutil sem v svojem serci neizrekljivo žalost. Rekel sem: nihče, hodi si kedor koli, me ne odterga od moje ljube matere. In to bi se bilo tudi zgodilo, ako mi ne bi bila moja mati sama, ki je bila dobrovoljna in jako pogumna, zapovedala in rekla: Ljubi moj Pierre, ti moraš zdaj proč od mene, ker jaz to zahtevam. Pri teh materinih besedah pokleknil sem radovoljno pred njo ter rekel: Na tvoje povelje mati, grem. Na to mi ona odgovori: Ti si dober sin, zaradi tega tudi hvalim Bogá; pa védi, da ti moraš še druge dolžnosti izpolnovati, ne samo te, ki si je dolžan svojej materi. Vsak državlján se mora, ako mu cesar zapové, darovati svojej domovini! Glej, tudi to je tvoja dolžnost, katero moraš zvesto izpolniti, ker si postal vojak. Od ovega trenutka ne služiš več svojemu življenju, temveč dragej domovini. Ako se pripeti, da bodeš moral življenje darovati, ne boj se, terdno stoj! Je pa božja volja, da pri meni umreš, oј potlej bodem sè solzami v očeh rekla: Bog mi ga je dal, Bog mi ga je vzel; njegovo ime hodi česčeno. Ako me tedaj res ljubiš, odidi in stori svojo dolžnost! — Teh zadnjih besed se še zmirom dobro spominjam. Spolnuj svojo dolžnost! rekla mi je mati. Vojakova dolžnost pa je: zmirom in povsod pokoren biti; pokoren sem pa bil zmirom in povsod svojim predpostavljenim. — Vojak se pa mora tudi, kedar je treba, brez strahú podati v nevarnost; tudi jaz sem to storil, in kedar koli me je kedó videl sredi bojišča, ko so kroglje okoluvèrč mene letele, rekel je: To je korenjak, kakor se spodobi! — Ali ta, ki je tako rekel, ni prav mislil o meni; on bi moral reči: To je mladenič, ki svojo mater odkritosèrčno ljubi.

Nekega dne sem dobil pismo, v katerem je bilo pisano, da mi je draga mati izbolela! Hotel jo sem tedaj še enkrat videti. Zaradi tega sem prosil polkovnika pismeno, da bi mi dal odpust za nekaj dni, ker bi šel rad k bolnej materi. Ali žalibog, moja prošnja se mi ni izpolnila. Spomnil sem se njenih besed, ko mi je večkrat dejala: Ako me ljubiš, stori svojo dolžnost! To bi bil jaz tudi rad storil zadnje dni njenega življenja, pa mi ni bilo mogoče. Ko dobim drugo pismo, bral sem žalostno novico, da mi je mati že umerla; . . . v tem hipu nisem vedel kaj bi začel. Po vsakej ceni sem hotel domov iti. Od kodi je pa prišlo to strastno hrepenjenje po onem kraju, kjer moja dobra mati počiva? To ti hočem povedati, dragi prijatelj, zato ker tudi ti svojo mater ljubiš. Mislim, da me bodeš razumel.

Mi kmetje v Morvanu smo jako príprosti in lehkoverni ljudje; manjka nam pravega poduka in vednosti meščanov. Namesto tega pa imamo neko čudno vero, ki jo izobraženo ljudstvo „prazno vero“ imenuje. Nù, po mojih mislih na tem ni toliko, bodi si prazna vera ali resnična; mi jo enkrat imamo, in jaz te zagotovim, da bi tisti, ki bi nam jo hotel iz glave izbiti, moral pravi tič biti. Vera pa, ki jo imamo, je namreč ta-le: Perva cvetica, ki se razcveti na materinem grobu, ima to moč v sebi, da tisti, kateri jo prvi odterga, nikoli ne pozabi smerti, pa tudi smert njega ne pozabi. Kaj ne, da je to čudna vera? Smert pri takem človeku nima ničesar hudega na sebi, kajti smert, ako človek vedno misli nanjo, ni drugega nego sladko spanje ali počitek po težavnem delu. . . .

Glej tako cvetico hotel sem tudi jaz imeti, naj me stane kar koli hoče. Prišel sem tedaj h grobu svoje preljube matere. Ali zemlja je bila še hladna; nobene cvetice ni bilo še razcvetene. Čakal sem celih šest mesecev, pa zastonj. Še le tedaj, ko so prvi solnčni žarki materino gomilo obsijali, zagledal sem, da cveti cvetica, ki je bila majhna in višnjave barve; bila je tako imenovana potočnica, ali kakor jo Nemec zove „ne pozabi me.“ Odtergal sem jo, ter sem jokal od veselja, kajti zdelo se mi je, kakor bi bila ta mala cvetica duša moje matere, ki je k meni prišla v podobi cvetice, da pri meni ostane ves čas mojega življenja.

Nič več me ni veselilo v domačem mojem kraju, kjer sta v hladnej zemlji počivala moj dobri oče in mati. Vse česar si je moje serce želelo, to sem imel zdaj, namreč cvetico, razcveteno na grobu moje matere. A zdaj sem se spomnil tudi besed, ki mi jih je večkrat moja rajnka mati dejala: Sin, stori svojo dolžnost!

Poiskal sem, ločivši se od materinega groba, žandarje, ter sem jim odkritoserčno rekel: Jaz Pierre sem pobegnil, primite me!

Zdaj, ko moram umreti, in ker imam pravega prijatelja pred seboj, zdaj se prav nič ne bojim smerti, pa tudi mislim, da mi bodeš rad storil, česar te bodem prosil. — Cvetico, ki sem jo na grobu svoje matere z veliko nevarnostjo življenja odtergal, nosim še zmirom v majhnej vrečici pod srajco na svojih persih. Prosim te torej, obljubi mi, da bodeš skerbel, da mi jo nihče ne vzame. Ona je naméstnica moje preljube matere, in ako bi vedel, da mi jo kedo vzame, umreti bi moral brezpogumno. Prijatelj, ali mi obljubiš izpolniti to mojo edino željo?“

„Dà, dà, Pierre, obljubim ti.“ To rekši sta se ločila.

* * *

Bilo je rano zjutraj, ko je stal Pierre na morišči. Velika množica ljudi je bila nazoča. Vsem se je smilil ubogi Pierre, da mora tako mlad, žalostno

umreti. Vojaška sodnija mu je brala smertno kazen, katero je zaslužil zaradi begunstva. Ali čuj, v tem trenutku slišalo se je med vojaki in obilno zbrano množico ljudstva nekako šepetanje in potem veseli glas: Cesar! cesar! Živijo naš cesar!

Ko pride cesar do morišča, stopi raz konja, gre hitro mimo vojakov ter se vstopi pred obdolženca, katerega pokliče po imenu. Pierre to slišavši pogleda ga, hoče z njim govoriti, ali jezik mu ne dopusti tega.

„Pierre“ nadaljuje cesar in reče: „Spomni se besed, ki si je govoril nekoj po noči; Bog ti daj, kakor jaz želim, zopet življenje. Ne žrtvuj se meni, nego žrtvuj se Francoskej deželi! Tudi Francoska dežela je čestivredna mati! . . . Ljubi jo, kakor si ljubil svojo pravo mater!“ To rekši, izgubil se je cesar med množico ljudstva.

* *

Čez nekaj let po tej dogodbi padel je Pierre kot kapitan v bitki pri Waterloo. Še pri zadnjem vzdihljeji je imel toliko moči, da je veselo zaklical: „Naj živi cesar! Naj živi Francoska dežela, moja ljubljena mati!“

Sreča je slepa, pa so slepi tudi ljudje.

Bila sta dva brata: Jurij in Jakob. — Jurij je bil jako bogat, a Jakob je bil siromak; poleg tega pa vendar marljiv in delaven človek. Vedno je delal in se trudil, ali vse zastonj, nikakor si ni mogel pomagati, kajti pri njem ni bilo, kakor se pravi, blagoslova božjega. — Ko je Jurij videl, kako slabo se godi njegovemu bratu, sklenil je mu pomagati, a to na tihoma in skrivno. Znal je namreč Jurij, da njegov brat v celej vasi prvi vstaja in gre na svoje delo. Zaradi tega je vzel polno mošnjo cekinov, nesel jo je in vergel sredi nekega mosta, čez katerega je imel iti njegov brat; a on se skriva za bližnji germ. — Res, za malo časa pride njegov brat Jakob, ki je šel z vozom in s svojim hlapcem na polje. Željno je prežal Jurij izza germa, kako bo njegov brat segel po polnej mošnji cekinov. Ali kaj se zgodi? Jakob prišedši do mosta, reče svojem hlapcu: „Daj mi uzde v roko, rad bi poskušal, bom li se z zapertimi očmi srečno čez most prepeljal.“ — Hlapec mu poda uzde, Jakob zatisne oči in požene konje preko mosta in preko polne mošnje cekinov. — Ko Jurij, njegov brat, to vidi, pobere svojo mošnjo s cekini in reče: „Sreča je slepa, pa so slepi tudi ljudje.“

F. M.

Postrežljiva Katarinka.

Tudi Katarinka je hodila v šolo. Tam se je učila brati in pisati. Kmalu je znala iz svoje knjižice brati in čerke prepisovati. To je očeta in mater jako veselilo. Poleg Katarinke je sedela druga deklica, ki jej je bilo ime Anica. Katarinka je imela dve peresi, a sirota Anica nobenega. „Draga Katarinka“ reče Anica, „prosim te, posodi mi eno pero.“ Katarinka vzame svoje najboljšo pero in reče: „Na Anica, vzemi to le pero!“ Učitelj to vidi in reče: „Tako je prav, Katarinka, tako delajo dobri in postrežljivi otroci.“

Spomini na otročja leta.

Ko smo bili še mi otroci, kakor ste vi zdaj, baš tako smo radi skakljali po polji, ko je bilo žito požeto in spravljeno v skednje. Kako veselo smo plezali dečki na jablane, odtergovali smo rudeča jabolka in je nabirali v košare. Vsega tega se še tako živo spominjam, kakor bi hodil še zdaj z vami po sternih in pobiral klasovje, ki za ženjicami ostaja. In koliko veselja so imeli naši stariši, ko smo jim otroci prinesli po sternih nabrano klasovje, ki je bilo z nežnimi rokami povezano v snopke, ter je podarili očetu ali materi. To bode še delaven in priden človek enkrat“ rekel je oče in poljubil sinka na čelo, in „kako marljiva deklica si ti“ dejala je mati, poljubivši svojo hčerko na rudeči, nedolžnici.

Največje moje veselje pa je bilo, kedar sem šel s' sosedom Matičkom v gozd suhljád nabirati, ali pa v jeseni na njivo, ko so naši korun izkopávali. Kraj njive zakurila sva ogenj in pekla korun, da je bilo veselje. Pa ni treba misliti, da sva gasamasnedla; dala sva ga tudi svojim tovarišem, kedar somemoprišli, in nas

prosili korunove pečenke. Kra-marjeva Bárica in njena sestra Mág-dica še zdaj dobro vesti, kolikopot sta dobili pečenega koruna, kedar sta šli iz gozda domóv, ter sta prišli mimo najinega ognja. Še celó gospod učitelj moral je pečeni korun pokusiti, ako je po naključji na njivo prišel. To se vé, da sva njemu najboljšega izbrala.

In kako prijetno je bilo na paši, ko sva z Matičkom ovce pasla, kakor nekdaj kralj David, ter si veselo na piščel piskala. Še prijetnejše pa je bilo, ko smo vsi otroci iz vasi igrali pod veliko staro lipo na zelenej trati, ali pa sedeli pred hišo na klopi in si pripovedovali vsakojake lepe in kratkočasne pripovedke.

Dà, dà, bili smo enkrat tudi mi srečni, kakor ste vi zdaj, ljubi otroci. Ali ti časi, mili Bog, so nam minuli.

Dokler življenja bode tolkla žila

Spominjal se te bom, mladost premila!

Navika sila velika.

(Národna pripovedka.)

Živel je tajno dôbo bogat in zato jako sloveč mož, ki si pa svojega premoženja ni pravično pridobil. Kvartal je rad. Pri kvartanji je znal tako umetno kvarte zlagati in deliti, da gotovo ni slabih dobil, pa tudi, ako je slabe dobil, znal je tako zvijačno igrati, da je vendar vselej le on igro dobil. Njegovi soigrači so bili s takovim ravnanjem večkrat hudo poškodovani, nekateri so celo ob vse svoje premoženje prišli, a on se je prav zaničljivo smijal, ter se iz njih norčeval, rekoč, da ima on vse njihovo premoženje v svojem žepu.

Mnogo mnogo jih je bil že na takov način v svoje zanjke vjel in vsega premoženja obral. Ker pa po krivem dobljeni novce nima teka, se je tudi pri njem kmalu spreobrn timer. Izbolel je namreč prav nevarno in tudi na kratko bolezen kmalu umerl. Položili so ga na mertvaški oder in čuvali. Prišli so ga čuvat tudi trije dijaki, ki so se drug drugemu bahali, da jih ni ničesar strah, pa tudi ne tega merliča. Čuvali so ga že dalj časa in si z marsičem spanje preganjali, ali na vse zadnje pride vendar ura spanja in jelo se jim je dremati. Da bi ne zaspali, izmisli se eden, ki je bil ves živ na kvarte, da bi parpoti vergli. In res, mesto moliti in se o merličevih dobrih lastnostih pogovarjati, začeli so kvartati.

Pri kvartanji se je novo življenje začelo, in kmalu jim je minulo spanje. Veseli in pogumni so bili pri kvartah, in eden, ki se je najpogumnejšega bahal, rekel je: „Ako bi ta merlič vstal od mertvih in bi nas videl kvartajoče, radoveden sem, bi li ga želja obišla do kvart, in bi li poznal še kvarte, s katerimi si je, kakor pripovedujejo, toliko premoženja pridobil, da ni znal kam ž njim, in ga je zakopal. V tem hipu se sliši neko stezanje in stokanje; kmalu potem se vzdigne merlič, igralce stermo in plaho pogleda, ter je tako nagovori: „Vas eden je mene pri kvartah omenil in glas kvart me je izbudil, ter me iz onega sveta privabil nazaj k vam: hočete morda kvartati z mano?“

V strahu in trepetu odgovorita dva, da hočeta, ako je oživljenikova volja, a tretji, ki se je deržal za najpogumnejšega, pobral je naglo svoja šila in kopita ter jo naglo ves prestrašen pobrisal domov.

Ostali trije začno igrati. Oživljenik gleda okolu sebe, in reč bi, da mu nekaj manjka; in res mu manjka novcev, pa le na videz. Začne tedaj ostala dva prositi, naj mu posodita novcev, ker njemu jih manjka, in ne more ž njima igrati. Ali dijaka se deržita stanovitno in resno, ter mu odbijeta prošnjo rekoč, ako nima novcev, naj ne igra. Nato oživljenik z nekako jezo izterga iz poda eno podnico, ter privleče velik lonec polhen žoltih (rumenih) cekinov. Igrali so nekaj časa in oživljenik je izgubil vse, kar je bilo cekinov v loncu. Zopet ju začne prositi, ter pravi, da sta zdaj že toliko dobila od njega, da mu lahko posodita. Ali ôna dva mu nečeta čisto nič posoditi, ter pravita, da naj neha igrati, ako nima več novcev. Oživljenik pa vstane, ter izterga še drugo podnico iz poda, pa privleče še drugi lonec samih žoltih cekinov. Igra se zopet začne in oživljenik za rošnjo vse izgubi.

Ko tudi drugi lonec cekinov izgubi, popade ga huda jeza in začne škripati sè zobmi. Kmalu se pa potolaži, ter ju jame zopet prositi na pòsodo tako milo, da bi se ga bila dijaka skorej usmilila. Enega izmed njiju obide merzla zôna, ter pravi, da tega nikakor storiti ne moreta, ker oživljenik se le norčuje in ima

še dosti novcev. — Nato zarohni oživiljenik, ter reče: „Kamor je šlo vse, tja naj gre še to;“ izterga še tretjo podnico in privleče tretji lonec polhen samih žoltih cekinov, kar je tudi vse do zadnjega vinarja v kratkej igri izgubil.

Ko je še ta lonec izgubil, zagradi ga jeza in jame malo ne blaznovati, ter rotiti svoja tovariša in ju lepo pa živo prositi, naj mu vsaj zdaj posodita, ker sta vendar dosti novcev od njega dobila. Ali vse zastonj, — nista mu nič dala. Ko mu nista hotela posoditi na vse njegove prošnje in grožnje, zadere se ves razkačen na njiju, veleč: „Zahvalita se Bogu nebeškemu, da vama ni dal misli meni novcev posoditi; kajti, ako bi se bilo to zgodilo, bil bi vaju na hip v prah in pepel izpremenil na živ zgled vsemu človeštvu. Ovi novci so po krivici pridobljeni, zato je bosta vidva po prigovoru: „kakor došlo, tako prošlo“ zopet izgubila; kajti na kvartah pridobljeni novci nima božjega blagoslova, in kvartarji ne bodo nikedar srečni. Jaz sem rad kvartal in to tudi z vspehom, pa vendar nisem srečen, niti zdaj, ko nimam novcev, niti sem bil tedaj, ko sem jih preveč imel. Z vama bode isto tako. Zašla sta v gréz, iz katere ni več mogoče nazaj. Kvartanje je peklenščekovo delo in kedor koli se tega dela loti, on je tudi njegov; kajti slaba prilika doprinaša le slabo delo, in gorje tistemu, ki to izkusi.“ To rekši vleže se in zopet je mertev, a naša dva dijaka odideta v velikem strahu domov.

Zaigrala sta kasneje vse, kakor jima je nesrečnik rekel, in ker do tretje nesreče rado gre, storila sta tudi nesrečno smert. Glejte otroci, takov je pot nepopoljšljivih grešnikov! Zla prilika je živa nesreča, in kedor se je lovi, smolo nesreče zagradi, katera se ga tako dolgo derži, dokler ga pogubi. Zatorej se čuvajte slabe prilike, dokler je še čas; kajti res je, kar pravi prigovor: navika*) sila velika.

x — y.

A z i j a.

Azija se na severu do ledenega morja in na jugu do ravnika razteguje; zaradi tega so tam najmerzlejši in najgorkejši, najrodovitnejši in najbolj osončni kraji. Severna Azija (severna Sibirija) je žalostna puščava; v tem kraju še celó vode ni, je neizrečeno merzlo, in le po malem travu in robidovje raste; srednja Azija ima najvišje gore (Imavske gore) 26.000 čevljev visoke in neizrečeno velike puščave in pustinje. Vse drugače je to v južnej Aziji; tu ne rodi zemlja le sadežev kakor v južnej Evropi, marveč vse, kar more razveseliti človeško srcé. Raztezajo se gozdi vedno zeleni, v katerih rastejo velikanska drevesa; tu rastejo palmova drevesa, potem cimet, muškatovi orehi, poprovi germ, riž, kava, čaj, bombaž, najboljša zdravila in barvila.

Razun navadnih rudnin, najde se v Indiji tudi demant, in v Uralu zlató, platina, srebro in kalamit.

Nič manj različno je živalstvo v Aziji. Tam so vse evropske divje in

*) Navika je to, kar se človek nauči, torej isto, kar nauk ali navada. Ta prigovor je po slovenskej obliki in znači to, kar iz nemškega vzeti: „navada je železna srajca.“

udomačene živali, katerih veliko je prišlo iz Azije; prebivajo pa tam živali udomačene pod vročim pasom. Po rodovitnih ravninah hindostanskih se pasejo velikanski sloni; v gostem bičevji pri rekah pa prežijo risi in levi na svoj plén; po vodah brodi krokodil; po gozdih so kače, nevarne ljudem ravoljo svojega strupa ali svoje moči, n. pr. strupena kača brili in velikanska kača, ki sicer ni strupena, pa 40 do 50 čevljev dolga in močeve debelosti; opice in tice z najkrasnejšim perjem, med temi pav in rajska tica stanujejo po drevji in njih čudni glasovi se razlegajo po zraku. Po puščavah pa je vse tiho in mrtvo; le noj in tu in tam kak tiger in lev se klati po njej. Onód, koder so pota, zagledamo včasih otovorjene velblode; po pustinjah je pa le v spomladi in ko trava raste polno živalskih čred. Po visravnih so divji osli, pogumnejši in večji od naših udomačenih, berzonoge gazele in močni bivoli. Po divjih planinah živi mošus in sicer nikjer drugej na svetu.

V Aziji je okoli 300 milijonov ljudi, so pa ti: 1. divja ljudstva, ki se živé od lova in ribštva; stanujejo večjidel v Sibiriji. 2. Kočavniki ali pastirska ljudstva; v njihovem življenji je vse prosto po starej očakovskejši šegi, prebivajo večjidel v srednji Aziji. 3. Omikana ljudstva v državah, ki se pečajo s poljedelstvom, obertnijo in umetelnostjo, ter so tako na višji stopnji izomike in izobraženosti.

Azija je zibel človeškega rodú. Iz Azije sém je bila Evropa obljudena, od tam se je širila omika, katero razširja vera, učenost in umetelnost. Tam so iznajdli v sivej starodavnosti najkoristnejše reči, n. pr. pisanje, napravljanje stekla, papirja i. t. d. Tukaj so bile nekedaj najimetnejše države, toda vsa čest in veličastvo starih časov je zdavno izginilo, ter ni drugega ostalo, nego — razvaline.

Dve vejici.

(Basen.)

Dve vejici sta rasli skupaj na drevesu. Perva je bila starejša, druga mlajša. Starejša bi bila rada mlajšo izpodrinila, da bi se laže razprostirala na široko in dolgo. Vendar ni nikedar rekla žal besede svoje sestrici; še celó prijazna je bila ž njo, kakor bi jo bogvédi kako rada imela; a skrivaj je iskala vedno prilike, kako bi jo izpodrinila.

Za pomladjo je prišlo poletje. Bila je huda suša. Zdaj se misli stara vejica mlajše iznebiti in jej reče: „Sestrica, ker vem, da si želiš požirka vode, spusti se doli v potoček, ki pod nama šumlja, da se malo okreпчаš. Jaz se lahko upognem do tal, in te bodem vzdignila.“ Mlajša se zanese na svojo prijateljico in skoči v potoček, kjer se okreпча s hladno kapljico.

„Potegni me zdaj gori prijateljica,“ pravi mlajša, ko se je vode napila. Ali starejša ošabno svoje vejice k višku derži in mlajša v vodi utone. —

Še dandenes je mnogo takih ljudi, ki se nam delajo prijatelji, akoravno iščejo vedno prilike, da bi nas onesrečili in pogubili.

F. Šetina.

Tudi to je dobro vedeti.

Otroci! gotovo je malokedó med vami, ki bi ne bil tega znamenja že večpot narisal.

Narisati ga je res lahko, a drugo je vprašanje: da li tudi veste, kaj to znamenje predstavlja?

Že naprej vas vidim, kako me debelo gledate, in vam na licu berem, da tega ne veste.

Nù nič zato. Človek ne more baš vsega znati, a posebno vi, ki ste še majhni in mladi, niste še niti prilike imeli, da bi bili vse prebrali in se vsega naučili.

Zato poslušajte mene, jaz vam hočem to stvar razložiti.

To znamenje obstoji, kakor lahko vidite na prvi hip, iz treh trikotov, ki pa so tako med seboj pomešani, da se dadé z eno samo potezo in s petimi črtami narediti. V sredi vidite peterokot, a na vsakej njegovej strani po eden trikot.

To znamenje je že jako staro. Naši stari prednamci, ki so verjeli v copernice in vsakojake neumnosti in bedastoče, mislili so si, da imajo copernice, katerih nikjer na svetu ni, take noge. Kjer koli so tako znamenje zapazili, mislili so, da je onod hodila copernica, in da je to njeni sléd. Torej so temu znamenju tudi rekli coperniška noga.

Nu ne samo, da so naši stari prednamci to mislili, oni so to znamenje tudi kakor neko posebno stvar vedno pri sebi nosili. Rekli so: kedor koli to znamenje zmirom pri sebi nosi, ne more ga nobena nesreča zadeti.

Vendar pa ne najdemo pri vseh narodih sledú temu znamenju. Kolikor vemo, pokazalo se je to znamenje najprej pri Egipčanih.

Na Gerškem so živeli tako imenovani Pitagorejci, kateri so mnogo deržali do takega znamenja. Imenovali so ga pentagram (slika petih čert) ali pentagon (peterokot) ali pa pentalfa (petero A). Alfa se imenuje v gerškem jeziku čerka A, pa ako si dobro ogledate gornje znamenje, zapazili boste res v njem 5 A; odtod tedaj gerško ime: pentalfa.

Čerka A značila je pri omenjenem narodu tudi gospoda Boga, kot začetnika vsega.

Kasneje so se začeli tudi prepirati zaradi tega znamenja; nekateri so namreč rekli, da število 5, ki se nahaja v tem znamenji ob stranéh, pomeni nesrečo, in da to število spada med „nesrečna števila.“

Še dandenes vidimo take noge na podobah, ki nam predstavljajo copernice. Ali vidite tedaj, kako je postalo to znamenje, katero vi tolikopot rišete.

Pri nas nihče več ne verjame v take neumnosti in bedastoče, kajti hvala Bogu, tudi mi spadamo med izobražene narode. Ako bi pa vendar slišali še kakega človeka, da morda še verjame v take bedarije, podučite ga in recite mu, da je na krivem potu, in mu je šole in branja treba.

A vi, dragi moji mladi Slovenčki ali kako se vse imenujete, urite se tudi naprej še v risanju tega znamenja. A kedar koli ga narišete, spomnite se, kar vam sem tukaj povedal.

(Beršljan.)

Otroške igre.

(Spisuje J. L.)

Telovadne igre na prostem.

1. Količ.

Igralci se razdelé na dve versti, ki sta enako veliki po 10—15 dečkov. Med tema verstama igralcev postavi se 3—4 čevlje visok količ tako, da je od ene verste igralcev oddaljen za kakih 30 korakov, od druge pa le za 20 korakov. Na količ se postavi kapa ali kaka druga stvar, ki se lahko hitro sname. Dva izurjena tekalca pričneta igro. Tisti, ki je v bližnji versti, ima nalogo, da kapo iz količa sname in potem zopet nazaj k svoji versti pribeži; drugi na oddaljenej versti pa mora gledati, da ga med tem časom doleti in se ga z roko dotakne. Ako ga doteče in udari, stopi potem ta na njegovo mesto in òni je za zdaj rešen svoje naloge. Ako pa prvi ubeži brez udarca, mora napadnik še drugega in morda še tretjega loviti.

2. Černi mož.

Za to igro je treba 30—50 korakov dolgega in dosti širokega prostora, čez katerega mejo ne sme nihče stopiti. Na eni strani se postavijo igralci v poljubnem številu; na drugo nasprotno stran pa se ustopi eden čverstih dečkov, ki je černi mož.

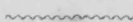
Ta zdaj zakliče: Ali se bojite črnega moža? Vsi odgovore: Ne! in bežijo na nasprotno stran; černi mož pa gleda, da enega zagrabi, ki mu potem pomaga druge loviti. Tako postane vsak, ki je vjet, lovec, da pomaga druge loviti, dokler niso vsi polovljeni. Tisti, ki je poslednji vjet, je za črnega moža pri igri, ki se zopet na novo začne.

3. Kozji skok.

Jako koristna in krepčalna telovadna igra, za katero je zadosti 6—10 dečkov (za deklice ta igra ni primerna). Eden dečkov se naprej ustopi sè stisnjenima nogama, z rokama se pa vpré v kolena, ter se s herbtom in glavo naprej pripogne. Drugi deček od zadej se z rokama vpré na njegovi ramenih, nogi razkroči ter prav hitro čezenj skoči. Potem se nekoliko korakov dalje sam ravno tako postavi. Tretji igralec poskoči zdaj čez dva dečka, četrti čez tri i. t. d. Da se pri tej igri nihče ne poškoduje, treba je biti bos in glavo je treba precej upogniti, da se pri neukretnem skoku komu kaj žalega ne zgodi.

4. Krokarnjev grad.

Izmed igralcev se eden izbere za krokarja, kateremu se dosti velik prostor v kolobarji odloči za grad in posestvo. Drugi igralci pa okoli stojé, v grad hodijo, ter nagajajo krokarju rekoč: Krokarn, v gradu sem in ostanem v gradu. Ako pa ta katerega na svojem posestvu zasači, izroči mu grad in posestvo; vloviti pa je težko katerega, zato, ker krokar meje iz kolobarja prekoračiti ne sme.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

IX.

T o č a.

Ako primerite, ljubi otroci, lepe snežene zvezdice z debelim zernjem toče, lahko se boste prepričali, kako velika razlika je med snegom in točo. Pa ako še pomislite, da sneg navadno le po zimi pada, toča pa navadno po leti, kedar je prav huda vročina, lahko boste spoznali, da sneg in toča morata imeti vsak za sé svoj posebni začetek.

Vsak otrok vé, da je toča navaden led, ali kako se to ledeno zernje naredi, na to je težko celó učenim ljudem odgovoriti. Pazite torej! Zernje toče je iz ledú; da se pa led naredi, treba je mraza. Kako je tedaj mogoče, da toča ravno po največji letnej vročini vse pridelke na polji strašno potolče? Zakaj ni po zimi toče?

Da pri nas toča ne pada po zimi, si tako-le razlagamo: Po zimi je zrak zeló merzel; ko se tedaj ustvarjajo oblaki, akoravno ne zeló visoko, vendar, kakor že veste, parne kapljice zmerzujejo in padaje na zemljo se prijemljejo drugih enakih kapljic, ter se tako naredé tenke snežene zvezdice.

Te parne kapljice nimajo v veliki zimi dovolj časa, da bi se spoprijele in stopile z drugimi kapljicami, da bi tedaj iz njih postale večje kaplje, katere bi se potem izpremenile v led. One namreč zmerznejo, kakor ste že slišali, takój v začetku svojega postanka. In tako se ne morejo narediti večja ledena zerna, nego le tenke in lahke pavuljice, katerim pravimo sneg, a ne toča.

Dobro vemo, da kapljice zgoščene pare, ako le niso preveč visoko, ne zmerznejo, ako je gorko vreme; ravno zavoljo tega se lahko izlijejo v velike kaplje, kakoršne navadno padajo v podobi dežjá. Ako take kaplje naglo zmerznejo, ne naredé se iz njih snežinke, ampak ledeno zernje, in to zernje, kedar pada na zemljo, imenujemo toča.

Drugo je pa zdaj vprašanje, kako se vendar more narediti toča po letu t. j. kako se morejo kapljice po letu v led izpremeniti?

Voda, kedar izhlapuje, ima to moč, da naglo razhladí vsako stvar, katere koli se dotakne. To si dobro zapazite. Ako se hočete prepričati, da je res tako, nalijte vode v sklenico (flašo), zavijte jo z mokro cunjo, obesite jo potem na propuh ter mahajte ž njo sim ter tja. Cunja se bode posušila, ali drugače govoreč, voda iz cunje bode izhlapela. Ako takój potem vodo iz sklenice poskusite, prepričali se boste, da je hladnejša, nego je bila takrat, kedar ste jo v sklenico nalili.

Ali pa tudi veste, zakaj se po mestih ulice po leti z vodo škropé? Zato, ker razškrpljena voda, kedar izhlapuje, razhladí zrak.

Le pomočite roke, ako tudi po leti, v gorko vodo, pa jih neobrišite, ampak pustite, da voda sama na njih izhlapi, videli boste, da vam bo hladnejše postajalo na rokah. Čim hitreje voda izhlapuje, tem bolj na roke zebe, a to tem bolj,

ako izhlapljenje od vetra prihaja. Ako v vodi namočeno roko deržite na prostem zraku, vas bode na tistej strani najbolj zeblo, od katere veter vanjo veje. Ko bi pa roko v kako drugo tekočino namočili, katera hitreje izhlapi nego voda, bi vas tudi še bolj zeblo.

Vsaj veste, da žganje in vinski cvet mnogo hitreje izhlapuje nego voda. Imamo pa še neko tekočino, katera še hitreje izhlapuje, a to imenujemo *éter*. Nalijte si na roko nekoliko kapljic ove tekočine, in videli boste, da bo na enkrat izginila, a vas bode na roko tako zeblo, kakor da bi bili led v njej deržali.

Učeni ljudje vedó na raznoverstne načine izhlapljenje vode tako pomnožiti, da voda po največjej vročini takój v istem trenutku zmerzne.

Zdaj boste pač verjeli, da se led tudi pri velikej vročini narediti more.

Pomislite zdaj, da se pri velikej vročini mnogo pare vzdigne v zrak, ter se v višavi iz te pare naredi jako gost oblak. Ta oblak ima na vsak način dve strani; ena je obrnjena k zemlji, a druga k solncu. Do prve ne more tako lahko solnce dospeti, a drugo ogreva solnce. Kaj se tedaj zgodi? Kapljice zgoščene pare, katere so v oblaku na gornjej strani t. j. proti solncu, se naglo vsled solčnih žarkov izpreminjajo v nevidljivo paro ter se vzdigajo k višku; k temu tudi veter pripomaga, ki navadno ta čas silno veje. Kedar se taka para vzdigne k višku, pride, kakor ste že slišali, v hladnejši zrak, kjer nekoliko gorkote izgubi, katero je seboj prinesla in se zaradi tega zbere v kapljice ter naredí oblak. Gornji oblak pa brani solncu, da ne more tako silno ogrevati doljnega oblaka kakor poprej, in ker brez tega ondi naglo izhlapljenje biva, postane zrak redek in sicer zato, ker veter veje in je izginila množina zgoščene pare. Pri tem naglem hlapenji tedaj zmerznejo kapljice, ki so v bližini, in sicer tako, da se zbirajo in zlivajo v velike kaplje. Ove kaplje se pa v istem trenutku izpreminjajo v led.

Ako ste vse to dobro razumeli, gotovo ne boste verjeli, da točo copernice narejajo, kakor nevedni ljudje še sim ter tja radi pripovedujejo.

Toča je navadno debela kakor bob, lešniki in orehi, večkrat tudi kakor kurja jajca. Koliko škode žalibog toča naredí, ste se tudi morebiti že sami prepričali. — Leta 1788 je enkrat padala toča po vsem Francoskem od Pirenej do Holandije, in je v 6 urah potolkla žetve 1093 občinam, in škodo, ki jo je naredila, so bili izračunili na 12 milijonov goldinarjev.

Ker se toča hitro nareja, zato tudi dolgo časa ne pada, — največ le nekoliko minut, prav redko kedaj delj od četert ure. Nu pa vsaj tudi v tem kratkem času premnogo škode naredí.

Že davno premišljajo ljudje, kako bi se mogli obraniti te nesreče. Dosedaj bilo je vse njihovo premišljevanje zastonj.

Mogoče, da s časoma ljudje tudi proti tej nesreči kaj iznajdejo, kajti znano hitro napreduje. Naši pradedje o več rečeh niti sanjali niso, katere mi prav dobro poznamo in si ž njimi koristimo.

Razne stvari.

Drobtine.

(Važnejša mesta vojvodine Kranjske so): Ljubljana, glavno mesto, šteje 23000 prebivalcev; Kranj na Gorenjskem ima 2200 preb.; Loka 2300 preb.; Radovljica in Kamnik. Na Dolenjskem: Novo mesto (Rudolfovo), ki šteje 2000 preb.; Kerško, ki leži na reki Savi; Metlika na Kolpi; Črnomelj; Kočevje; Ribnica, znana daleč po svetu, zaradi kupčije z lesenino. — Na Notranjskem: Postojna s 1500 preb.; Lože, znane zaradi kupčije z usnjem in živino; Ipava s 1100 preb.; Idrija, ki slovi po vsem svetu zaradi rudnika z živim srebrom.

(Race iznesejo več jajc nego kokoši.) Francoz Comaille je vzel za poskušnjo tri race in tri kokoši. Tri kokoši iznesle so mu 257 jajc čez leto in dan, a tri race 617 jajc; povprečno pride tedaj 85 jajc na eno kokoš, in 206 jajc na eno raco. Razen tega pa so tudi ratja jajca tečnejša od kokošjih, ker imajo več hrane nego kokošja.

Kratkočasnici.

* Nekemu kmetu so gosp. župnik naložili pri izpovedi, da naj za pokoro moli vsak dan pet Očenašev in pet Češčenih si Marij. Kmetič strese z glavo in reče: O gospod župnik! kaj vam vendar ne pade v glavo; jaz znam le en Očenaš in eno Češčeno si Marijo, od kod neki bodem druge štiri vzel! —

* Nek premožen človek je vse svoje premoženje zapravil in je padel v veliko siromaštvo. Ko pride neko noč

vinjen domov, najde v hiši tatove. Nasmeje se jim in reče: „O vi bedaki, pač ste neumni! Kaj neki iščete po noči v mojej hiši, ko jaz po dnevi ničesar ne najdem v njej!“

Rešitev računske naloge v 8. listu „Verteca.“

Število 45 se razdeli na sledeča štiri števila: $8, 12, 5, 20$. Potlej je $8 + 2 = 10$; $12 - 2 = 10$; $5 \times 2 = 10$; $20 : 2 = 10$.

Prav so jo rešili: Gg. Jož. Petermann v Št. Kocijanu na Kor.; Fr. Tomšič v Koprivi na Goriškem; Fr. Kljun, feldvebelj v Ljubljani; Janez Švajger v Staremtergu p. Loža; Jož. Slekovec, učitelj v Jarenini; Miha Kalan, učit. v Orehku; Iv. Zarnik, učitelj v Budanjah; And. Jelenec, oglar v Šilčevem Kotu pri Vodica; Karol Pirč, dijak v Kranji; Francé Golavšek, kmetijski sin v Grižah na Štajerskem. in Franjo Zadravec, učenec v Radgoni.

LISTNICA. Gospodična B. H. v Ljutomeru: Prav žal nam je, da ne moremo Vaše računske naloge priobčiti, ker je že nekaj enakega bilo v prejšnjih letnikih „Verteca.“ Prosimo tedaj, da nam pošljete kakih drugih drobtin, radi je bomo priobčili. Serčen pozdrav verlej domorodkinji! — Gosp. Jož. Sl. v J.: Rešitev Vaše naloge nam morate poprej naznaniti, predno jo priobčimo. Na zdravje! — Iv. Z. v B.: Za zdaj ni bilo mogoče. — Fr. Zid. v Laškem tergu: Naročnino prejeli. — Vine. Šentjurec v Hr.: Poslali ste 30 kr. preveč, katere Vam smo vpisali za prihodnje leto.

Rebus.

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Denašnjemu listu je priložena muzikalna priloga.

Vesela tovarišija.

Hodi.

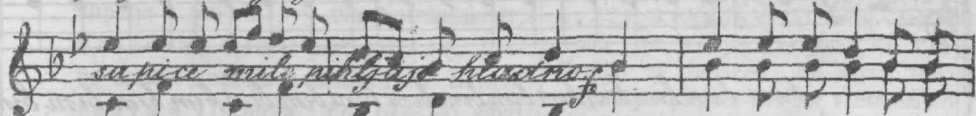
Zložil Ludwig

Le skupaj tovariši, le hitro z mano! V zeleni gojzdičeh vas

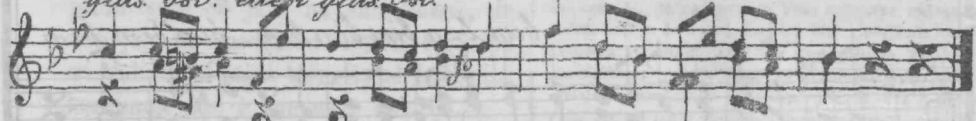
peljem s aboj, kjer tra-la tra-la tra-la tra-la

tra-la tra-la tra-la la. Za-peli si bo de-mo

pes mi-con-vo-i, ki-se nam iz ger-la naj lep-se gla-si! Tra
glas Voi. eden glas Voi.

la tra-la, tra-la tra-la, vesel-ga o-mo ser-ca.

Glej: Vertec št. 8 leta 1873.